

poniedziałek, **24 listopada 2025**
wtorek, **25 listopada 2025**
godz. **19.00** | **Sala Koncertowa**

ORKIESTRA SYMFONICZNA
HOCHSCHULE
FÜR MUSIK **DETMOLD**

80. ROCZNICA
ZAKOŃCZENIA
II WOJNY
ŚWIATOWEJ

AKADEMICKA
ORKIESTRA
SYMFONICZNA

im. Karola Szymanowskiego

PATRICK LANGE – dyrygent
GERHILD ROMBERGER – alt

CHÓR AKADEMII MUZYCZNEJ
przygotowanie Chóru – **Iwona Bańska**

CHÓR KAMERALNY AKADEMII MUZYCZNEJ
przygotowanie Chóru – **Tomasz Giedwiłło**

CHÓR DZIECIĘCY CANTO D'ORO
z ZPSM im. Wojciecha Kilara w Katowicach
przygotowanie Chóru – **Iga Eckert**

w programie:

Gustav Mahler - III Symfonia d-moll

Możliwość rezerwacji bezpłatnych wejściówek
poprzez stronę am.katowice.pl (Wydarzenia)

Akademia Muzyczna

im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

W programie:

Gustav Mahler - III Symfonia d-moll

I. *Kräftig. Entschieden*

II. *Tempo di Menuetto. Sehr mässig*

III. *Comodo. Scherzando. Ohne Hast*

IV. *Sehr langsam. Misterioso*

V. *Lustig im Tempo und keck im Ausdruck*

VI. *Langsam. Ruhevoll. Empfunden*

PATRICK LANGE - dyrygent

Patrick Lange jest stałym gościem państwowych teatrów operowych w Wiedniu i Monachium, a także w Paryżu, Tuluzie, Dreźnie, Londynie, Sydney, Zurychu, Toronto, Seulu i Hongkongu. Był głównym dyrygentem Teatru Operowego w Berlinie (Komische Oper Berlin) i dyrektorem muzycznym Heskiego Teatru Państwowego w Wiesbaden (Hessisches Staatstheater Wiesbaden). W Berlinie jego produkcje „Śpiewaków norymberskich”, „Rusałki” i „Wolnego strzelca” zwróciły międzynarodową uwagę.

W Wiesbaden dyrygował m.in. nowymi produkcjami „Tannhäusera”, „Balu maskowego”, „Jenůfy”, „Salome”, „Carmen” i „Kawalera srebrnej róży”. Koncertował z takimi orkiestrami, jak: Filharmonicy Wiedeńscy, Orkiestra Brucknera w Linzu (Bruckner Orchester Linz), Orkiestra Symfoniczna Madrytu,

Orkiestra Tonkünstler Dolnej Austrii (Tonkünstler-Orchester Niederösterreich), Orkiestry Symfoniczne Hamburga i Bambergu, Orkiestra Kameralna Mahlera, a także z orkiestrami radiowymi BR, SWR i WDR. Koncertował z Academy of St. Martin-in-the-Fields, Filharmonią w Stuttgarcie, RSO Wiedeń i Niemiecką Narodową Orkiestrą Młodzieżową, z którą łączy go bliska współpraca.

GERHILD ROMBERGER

© Rosa-Frank.com

GERHILD ROMBERGER - alt

Artystka posiada niezwykle bogaty repertuar, który obejmuje wszystkie główne partie kontraltowe i mezzosopranowe od baroku aż po muzykę XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem dzieł Gustava Mahlera. Regularnie występuje z renomowanymi orkiestrami, takimi jak: Orkiestra Berlińskiej i Wiedeńskiej Filharmonii, Orkiestra Symfoniczna Bawarskiego Radia, Lipska Orkiestra Gewandhaus (Gewandhausorchester) i Bostońska Orkiestra Symfoniczna. Współpracowała z takimi dyrygentami jak: Andris Nelsons, Kent Nagano, Bernard Haitink, Herbert Blomstedt, Riccardo Chailly i Franz Welser-Möst. Do jej ostatnich osiągnięć należą trasa koncertowa po Ameryce Północnej z III Symfonią Mahlera pod dyрекcją Ivána Fischera z Budapest Festival Orchestra oraz gościnny występ w Sapporo w Japonii z tym samym dziełem pod dyрекcją Eliasa Grandy'ego. Można ją również usłyszeć jako Erde w operze „Zygfryd” Wagnera z Concerto Köln pod dyрекcją Kenta Nagano. Gerhild Romberger jest profesorem śpiewu na Uniwersytecie Muzycznym w Detmold.

ORKIESTRA SYMFONICZNA HOCHSCHULE FÜR MUSIK DETMOLD

Orkiestrę Symfoniczną Hochschule für Musik Detmold tworzą studenci gry na instrumencie orkiestrowym. Działalność Orkiestry ukierunkowana jest na przyszłą karierę zawodową jej członków w profesjonalnych zespołach: czy to teatralnych, czy też symfonicznych, czy niezależnych. Stąd też metody i struktura pracy właściwe tym zespołom stosowane są podczas codziennych prób Orkiestry. Znajduje to odzwierciedlenie w wyborze formatów i repertuaru. Nacisk położony jest na najważniejsze dzieła literatury orkiestrowej, ale także na dzieła współczesne, dzięki którym studenci uczą się nowych technik gry. Podczas koncertów wykładowych ('lecture concerts') Orkiestra włącza się w dyskusję o repertuarze. Podczas koncertów rodzinnych ('family concerts') studenci uczą się, jak aktywnie angażować młodą publiczność. Oprócz wydarzeń w uczelnianej Sali koncertowej, Orkiestra wspólnie ze szkołą operową uczestniczy w corocznych letnich produkcjach w Teatrze Państwowym w Detmold (Landestheater Detmold). Regularnym formatem są koncerty noworoczne, prezentujące lżejszy repertuar dla szerokiej publiczności, np. muzykę filmową. Trasy koncertowe i projekty organizowane w kooperacji pozwalają studentom zapoznać się z warunkami pracy orkiestry zawodowej. Kierownictwo artystyczne Orkiestry sprawuje prof. Florian Ludwig. W przeszłości Orkiestra współpracowała również z gościnnymi dyrygentami, takimi jak Kurt Masur, Frank Beermann i Christoph Eschenbach.

AKADEMICKA ORKIESTRA SYMONICZNA IM. KAROLA SZYMANOWSKIEGO

Zespół powstał 1 października 2002 roku i jest spadkobiercą oraz kontynuatorem wieloletniej działalności studenckiej Orkiestry Symfonicznej, której kierownikami i dyrygentami byli Karol Stryja, Napoleon Siess i Jan Wincenty Hawel. Zespół pracuje w systemie sesyjnym, dając nie mniej niż pięć koncertów rocznie. Z Orkiestrą współpracowali wybitni polscy i zagraniczni dyrygenci, tacy jak: Klaus Arp, Gabriel Chmura, Nicolas Cleobury, Jacek Kasprzyk, Michał Klauza, Lutz Köhler, Alexander Liebreich, Larry Livingston, Krzysztof Penderecki, Arturo Tamayo, Antoni Wit, Tadeusz Wojciechowski, Takuo Yuasa, Andreas Weiss, George Tchitchinadze, Ulrich Nicolai, Misha Katz, Alexander Humala, Néstor Bayona, Mikhail Mering. Pracując i koncertując pod ich kierunkiem, a także pod batutą rodzimych dyrygentów - Jana Wincentego Hawela, Mirosława Jacka Błaszczyka i Szymona Bywalca, młodzi muzycy zdobywali cenne doświadczenia.

W repertuarze Orkiestry znajduje się wiele najwybitniejszych dzieł muzyki symfonicznej: *Ognisty Ptak* oraz *Pietruszka* Igora Strawińskiego, *Prometeusz* Aleksandra Skriabina, *Szeherazada* Mikołaja Rimskiego-Korsakowa, *II Symfonia* Sergiusza Rachmaninowa, *III Symfonia* Karola Szymanowskiego, *La Mer* Claude'a Debussy'ego, *La Valse* Maurice'a Ravela, *Romeo i Julia* Sergiusza Prokofiewa, *IV i V Symfonia* Gustawa Mahlera, *Koncert na orkiestrę* Béli Bartóka, *Koncert na orkiestrę* Witolda Lutosławskiego i wiele innych. Oprócz dzieł symfonicznych Orkiestra może poszczycić się również doświadczeniami w repertuarze operowym. Przy współpracy z Operą Śląską oraz studentami i pedagogami zaprzyjaźnionej uczelni muzycznej w Louisville zrealizowano dwa projekty: *Wesele Figara* i *Don Giovanniego* Wolfganga Amadeusa Mozarta. Ponadto, w repertuarze Orkiestry znalazły się: *Cyganeria* i *Siostra Angelica* Giacomo Pucciniego, *Telefon* Gian Carlo Menottiego oraz *Czarodziejski Flet* Wolfganga Amadeusa Mozarta. Znaczna część koncertów została utrwalona na albumach płytowych, dokumentujących działalność zespołu

Do ważnych wydarzeń w kalendarzu Orkiestry zaliczyć można koncert w Filharmonii Narodowej (2007) oraz udział w Festiwalu „Warszawska Jesień”, gdzie Akademicka Orkiestra Symfoniczna wykonała po raz pierwszy w Polsce utwór *Nommos Gamma* Yannisa Xenakisa.

Dużym przedsięwzięciem było przygotowanie we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach, kantaty scenicznej *Carmina Burana* Carla Orffa (2017). W 2019 roku, podczas Koncertu Noworocznego zespołowi towarzyszyły na scenie znani polscy wykonawcy: Kasia Cerekwicka, Kasia Moś, Anna Gadł, Kuba Badach, Wojciech Myrczek, Marcin Wyrostek. W 2024 roku Uczelnia gościła światowej sławy śpiewaka operowego Piotra Beczałę. Wizyta zaowocowała wspólnym występem artysty z Orkiestrą, na którym wybrzmiały najpiękniejsze arie polskiej i światowej sceny operowej. W ostatnich latach w repertuarze Orkiestry pojawiły się również koncerty we współpracy ze znanymi solistami i innymi zespołami uczelnianymi: m.in. wspólny koncert z udziałem Chóru Akademii Muzycznej,

z muzyką symfoniczną Gustava Holsta (Suita symfoniczna *Planety*) i muzyką filmową Wojciecha Kilara (Suita z filmu *Dracula*, 2023), koncert w ramach Festiwalu Organowego z udziałem pedagogów Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego i organisty Oliviera Latry'ego, z *Symfonią Organową* Camille'a Saint-Saënsa (2024) czy Koncert z Big-Bandem Wydziału Jazzu i Muzyki Rozrywkowej: *Tradycja* (2024), w którym udział wzięli m.in. Marcin Wyróstek z Zespołem „Corazon”, Frele, Cezik, Sargis Davtyan, Marcin Jajkiewicz.

Działalność artystyczno-koncertowa Akademickiej Orkiestry Symfonicznej jest wizytówką Uczelni i ważnym uzupełnieniem życia muzycznego miasta i regionu.

fot. Marek Galica

Gustaw Mahler, III Symfonia

Odsłona pierwsza

1. Kräftig. Entschieden

Odsłona druga

2. Tempo di minuetto. Sehr mäßig
3. Comodo. Scherzando. Ohne Hast
4. Sehr langsam. Misterioso. Durchaus *ppp*
5. Lustig im Tempo und keck im Ausdruck
6. Langsam. Ruhevoll. Empfunden

„Właściwie nie należałoby jej nazywać symfonią, bo nie ma ona nic wspólnego z tą tradycyjną formą. Lecz, moim zdaniem, tworzyć symfonię znaczy budować świat za pomocą wszelkich dostępnych środków technicznych. To sama treść, wciąż nowa i zmienna, określa swoją formę”. Te sławne słowa Mahlera, zanotowane przez Natalię Bauer-Lechner latem 1895 roku, odnoszą się do *Trzeciej*.

Dzieło powstawało w latach 1893-1896. Filozoficznie łączy się z *II Symfonią „Zmartwychwstanie”*: „Najwyższe pytania człowieka, które postawiłem w *Drugiej* i tam próbowałem na nie odpowiedzieć – po co jesteśmy? oraz: czy przetrwamy kres obecnego życia? – nie mogą mnie tu już zajmować. Gdyż jakie mogą one mieć znaczenie we Wszechświecie, w którym *wszystko* żyje i *musi* żyć i *żyć będzie*? Czy może umrzeć duch, który w takiej jak ta symfonii rozmyśla o wiecznych ideach stwórczych Bóstwa? Nie, tu nabiera się głębokiej ufności: na wieki i niezmiennie szlachetnego pochodzenia jest wszystko; nie ma tu już nawet miejsca na ludzkie cierpienia i zmartwienia”.

Geneza *Trzeciej* łączy się z rozległymi lekturami Mahlera. Natura odczuwana jest tu z perspektywy Dionizosa, czyli zgodnie z wizją Nietzschego zawartą w *Narodzinach tragedii*: jednostkowa egzystencja jest ulotną zmarszczką na oceanie „prajedni”, który wchłania i wyłania z siebie niezliczone fale pozornych przeciwieństw. „Nikt jakoś nie dostrzega, że owa natura kryje w sobie wszystko, co straszne, wielkie i urocze. Zawsze mnie dziwi, że większość ludzi, gdy mówi o «naturze», mOŚyśli wciąż o kwiatach, ptaszkach, leśnym powietrzu itp. Ale boga Dionizosa, wielkiego Pana, nie zna nikt” (Mahler, 1896). Kompozytor rozważał nawet nietzscheański tytuł – *Moja wiedza radosna*, jednak w wersji ostatecznej pozostał tylko jeden ślad Nietzschego – *Nocna pieśń wędrowca* (umuzyczniona w cz. 4) zaczerpnięta z *Tak rzekł Zaratustra*. Drugim filozoficznym patronem symfonii jest Artur Schopenhauer, który dostrzegał analogie między ruchliwością i wrażliwością głosów, od najniższego do najwyższego, w strukturze harmonii muzycznej, a kolejnymi szczeblami manifestacji Woli, czyli kosmicznej siły psychicznej, przenikającej wszystko w mniej lub bardziej wyraźny sposób. Schopenhauerowi zawdzięczamy hierarchiczny układ symfonii, pozwalający wspinać się po szczeblach drabiny bytów od przyrody nieożywionej do istot samoświadomych. Schopenhauerowskiej proveniencji (wzmocnionej przez lekturę *Braci Karamazow* Dostojewskiego) jest idea współczucia obejmującego wszystkie istoty, nie tylko ludzkie. Trzecim autorem zapładniającym wyobraźnię Mahlera był urodzony w Jarosławiu poeta Siegfried Lipiner (którego przekłady Mickiewicza są do dziś wysoko cenione). W poemacie

Genesis trawestuje on opowieść biblijną, bo pomija postać Boga-Stwórcy. Otóż na początku Wszechświat istniał w formie wielkiego śpiącego obłoku. Udręczony samotnością, zapragnął umrzeć, więc rozpadł się: tak powstały świetliste kręgi, które dały początek kosmicznej ewolucji, układającej się w hierarchię bytów. Najwyższym jej wykwitem jest Miłość, która panuje nad światem – „wszystkich przymusza, nikogo nie czyniąc niewolnikiem”.

Pieczołowicie obmyślana treść filozoficzna *Trzeciej* ostatecznie nie została ujawniona w partyturze, jednak trudno ją w interpretacji pominąć. Gigantyczna architektura dzieła obejmuje dwie zasadnicze odsłony. Pierwszą stanowi samo ogniwo pierwsze, wypełniające trzecią część trwania całej symfonii. Mahler chciał je zatytułować *Pan się budzi: nadciąga lato (korowód Bachusa)*: „Oczywiście, nie obywa się bez walki przeciw jego oponentowi, zimie, lecz jest ona zbyt pewna siebie i łatwo ją pokonać. Ta wstępna część jest zdecydowanie humorystyczna, wręcz barokowa” (1895). Ów satyryczny program wzbogacił się później o wyobrażenie orszaku Dionizosa oraz przedstawienie najniższego szczebla ewolucji, tj. materii nieorganicznej: „To już prawie nie jest muzyka, to niemal wyłącznie dźwięki natury. Jakie to przerażające, kiedy w zmaganiu z tą nieożywioną, drętą materią – mógłbym tę część nazwać *Co opowiadają mi góry skaliste* – stopniowo rodzi się życie i ewoluuje w coraz wyższych formach: kwiaty, zwierzęta, człowiek, aż po królestwo duchów, «aniołów»” (1896).

Drugą odsłonę otwiera beztroski menuet z żartobliwymi triami i, dla kontrastu, scenami burzy – *Co opowiadają mi kwiaty na łące*. Część trzecia, *Co opowiadają mi zwierzęta w lesie*, nawiązuje to pieśni *Ablösung* („Zmiana warty”, 1892), która mówi o śmierci kukułki i nadejściu jej następcy, słowika. Dominuje to humor, czasem rubaszny (zwłaszcza w stylu „ludowym”), czasem kpiarski (polka!). Ale: „Scherzo, część zwierzęca, jest najbardziej ludyczna a zarazem tragiczna. Brzmi tak, jakby cała natura stroiła miny i pokazywała język. Lecz jest to humor tak straszliwy, paniczny, że ogarnia nas raczej przerażenie niż śmiech” (Mahler). Panikę wywołują zwłaszcza dwa epizody z odległą trąbką pocztową – człowiek w lesie to dla zwierząt śmiertelne zagrożenie. Pod koniec tej części pada znów groźny cień materii nieorganicznej.

Tym silniejszy będzie kontrast z tym, co nastąpi. Dwie kolejne części – *Co opowiada mi człowiek* oraz *Co opowiadają mi anioły* – znajdują wykładnię w tekście. W pieśni altowej, do słów Nietzschego, tajemnicę świata wypowiada „ptak nocny”, słowik-obój. Z kolei wprowadzenie chóru dziecięcego w roli aniołów (do tekstu z romantycznego zbioru pieśni ludowych *Cudowny róg chłopca*) jest wyrazem przekonania Mahlera, że dzieci posiadają wielką mądrość praktyczną. Są dla nas wzorem spontanicznego współczucia oraz bezinteresownej radości, która jest zapowiedzią przyszłych stanów błogostawionych, kiedy winy dojrzałego życia nie będą już ciążyć... Finał, *Co opowiada mi miłość*, utrzymany jest, nietypowo, w tempie *Adagio*. W rękopisie poprzedza go motto: „Spójrz, Ojcze, na moje rany! Nie pozwól zginąć żadnej istotcie!”. Mimo trzykrotnie wybuchających spazmów cierpienia (które Mahler nazwał „bolesnymi drogami bocznymi”), główny nurt tego finału jest hymnicznym „snuciem miłości”.

Marcin Trzęsiok

Cz. IV

Fryderyk Nietzsche, *Nocna pieśń wędrowca*

Bacz, o człowiecze,
Co głęboka północ rzecze:

Z głębokiego snu pomroki
Zbudziłam się wreszcie –
Świat jest głęboki,
Głębszy, niż myślał dzień jeszcze.
Ból świata sięga głębin,
Rozkosz – głębsza jest niż serca boleści.
Ból mówi: Przemiń!
Lecz wszelka rozkosz chce wieczności,
Chce głębokiej, głębokiej wieczności!¹

Przeł. Sława Lisiecka i Zdzisław Jaskuła

Cz. V

Ze zbioru *Cudowny róg chłopca*

Trzej aniołowie słodkie wiedli pienia,
Błogą radością rozbrzmiewały nieba,
Wykrzykiwali weseląc się wielce,
Że Piotr z swych grzechów oczyszczone będzie.

I kiedy Pan Jezus do stołu zasiadał,
Z dwunastu uczniami Wieczerzę zajał:
„Cóż ty tu tak stoisz? Cóż ty tu tak stoisz?
Gdym wejrzał na ciebie – nade mną żeś płakał!”.

„Jak mogłem nie płakać, Boże mój dobry,
Kiedym przykazań dziesięć przekroczył!
Chodzę i płaczę, wciąż płaczę gorzko!”
„Przestań już płakać! Przestań już płakać!
Pójdź! Ja zlituję się nad tobą!

I żeś dziesięcioro przykazań przekroczył,
Padnij na kolana i módl się do Boga!
Kochaj tylko Boga po wieczny czas
A niebiańską radość osiągniesz wraz!”
Niebiańską radość – to miasto szczęśliwe!
Niebiańską radość – co bez końca będzie!
Niebiańską radość dla Piotra i wszystkich
Zgotował Jezus na zbawienie wieczne.²

Przeł. Krystyna Jackowska-Pociejowa

¹ F. Nietzsche, *To rzekł Zaratustra*, przeł. S. Lisiecka i Z. Jaskuła, PIW, Warszawa 1999.

² B. Pociej, *Szkice z późnego romantyzmu*, PWM, Kraków 1978.

Skład Orkiestry Symfonicznej Hochschule für Musik Detmold i Akademickiej Orkiestry Symfonicznej im. Karola Szymanowskiego

Skrzypce I:

Kornelia Polańska, Andrija Wonnemann
Heiko Giel, Lidia Filipczuk
Maria Lascar, Elisabeth Hutterer
Jakov Angelov, Maria Ciniewska
Stefania Grabiec, Xinyi Sun
Jui-En Lee, Kalina Dudczak
Małgorzata Bardak

Skrzypce II:

Miriam Hutterer, Jagna Michalak
Aleksandra Zientek, Juri Kautzleben
Anhelina Sheremeta, Małgorzata Majcherczyk
Kaja Kurzak, Si-Han Chao
Yangchun Zhang, Julia Drózdź
Emilia Widera, Olga Petrosyan
Sabi Yordanov

Altówki:

Karolina Reguła, Sok Kun Ng
Jing kai Feng, Natalia Kosakowska
Zofia Buchta, Yalin Zhang
Linyun Zhu, Katarzyna Siwy
Weronika Wołek, Yihe Jiang
Klara Skórska

Wiolonczele:

Xinyu Liu, Aleksandra Baszak,
Filip Krzeszowiec, Jingzhi Zhang
Jennifer Aßmus, Radosław Garbiec,
Natalia Brzezicka, Yuxuan Sun
Jing Wang

Kontrabasy:

Michał Borczyk, Artur Piotr Kuban
Maksym Pistelok, Leonhard Schrahe
Rozalia Pietrzyk

Flety:

Nataliia Maslovych
Ewelina Pełka
Roksana Szrubarz
Viktoria Fedorova

Oboje:

Małgorzata Cieszek
Kanon Saito
Rinko Masuda
Zofia Frączek

Klarnety:

Maja Cywińska
Pengle Jiao
Ya-Ping Huang
Kevin Mattias Klasman
Szymon Mikuszewski

Fagoty:

Kacper Batko
Georg Matti Nestler
Daniel Henri Raß
Weronika Mantur

Waltornie:

Mateusz Klimek
Maciej Dujczyński
Pin-Wei Wen
Jierui Xuan
Annika Tarkövi
Angelina Schughart
Piotr Najdek
Amelia Czapnik
Jiadong Xie

Trąbki:

Mateusz Zimnik / Dawid Zieleniucha
Linus Siebrand
Hinnerk Marschler
Marcin Kaintoch

Róg pocztowy:

Saya Moriya

Puzony:

Miłosz Leniec
Alvaro Martinez Moreno
Dawid Bajdiuk
Jakub Semler (bass)

Tuba:

Po-Huai Hsiao

Kotły:

Heorhii Didenko
Wiktoria Chelczyńska

Perkusja:

Jiawen Zhang
Jakub Skóra
Filip Owczarski
Jinwei Yu

Harfa:

Siobhan Mathiak
Katarzyna Waberska

Koncert przygotowany we współpracy pomiędzy Hochschule für Musik Detmold
i Akademią Muzyczną im. Karola Szymanowskiego w Katowicach
w 80. rocznicę zakończenia II wojny światowej